

Emlékezz vissza!

Emlékezz vissza az egész útra, amelyen vezetett Istened, az ÚR, már negyven esztendeje a pusztában, hogy megsanyargatva és próbára téve téged, megtudja, mi van a szívedben: megtartod-e parancsolatait, vagy sem? (5 Mózes 8,2)

A Református Tanulmányi Központ építése idején látogató csoport érkezett hozzánk, hogy megismerkedjenek a Deregyőn végzett munkával. A csoportban német, angol, svájci, holland vendégek mellett egy Indonéziából érkezett látogatónk is volt. Igyekeztem megismertetni őket múltunkkal és akkori helyzetünkkel. Az angol vendég a történelmi sokszínűség hallatán, látva épített örökségünk gazdagságát, váratlanul azt kérdezte: Miért foglalkozunk a múlttal, mikor a mindennapok gondjaival, -munkanélküliség, szociális helyzet, stb. - kellene inkább figyelniünk!? Meglepett az észrevétel, s elmondtam, hogy számunkra a történelem figyelmeztetés és erőforrás, amely megerősít minket a mindennapi gondok megoldásában, a terhek hordozásában. Csak jóval később gondoltam végig angol vendégünk történelmi múlt iránti elutasításának okát. Angliát 1066-tól nem szállta meg idegen hadsereg, területét nem osztották fel más hatalmak, sőt épp a szigetország épített ki hatalmas gyarmatbirodalmat minden földrészen. Mindeközben olyan magatartást tanúsítottak, melyekre nem szívesen emlékeznek. A magyar királyság nem gyilkolta le a területén élő szlovákokat, a területén oltalmat kereső románokat, szerbeket, ukránokat, hanem lehetőséget nyújtott lelki-szellemi örökségük továbbvitelére. Ha e népek némelyike ezt a keresztyén magatartást árulással, álnoksággal „hálálta” meg, az az ő szégyenük, bűnük! Az viszont nyilvánvaló, hogy a lelki-szellemi örökség ismerete, ápolása nélkül nincs megmaradás, nincs jövő. Jövő csak azon a lelki-szellemi úton van, amelyre Isten tanítja Mózeset, amikor az szolgálata vége felé össze kell foglalja az Úrral megtett addigi út lelki örökségét, rendelkezéseit és tanulságait.

A választott nép az ígért földjének határán táborozik, s ottléte, honfoglaló szándéka ismert a Kánaánban lakó népek előtt. Mózes és Józsué mégsem használhatja ki a meglepetésszerű támadás előnyeit, hanem letáborozva, számba kell vennie – emlékeznie kell – Istene honnan szabadította ki, mi mindenben oltalmazta, a negyven éves vándorlás idején, s olyan ajándékot – szövetség kőtableái – kapott Urától, amellyel más nép nem rendelkezik. Nem „csodafegyvert”, nem korát meghaladó technológiát, nem többméteres várfalak biztonságát kapta, hanem a hit bizonyosságát, mely előtt leomlanak majd Jerikó városfalai is, melynek nem tudnak ellenállni a harcra jól felkészült kánaániak sem! Ennek az Istentől kapott, lelki-szellemi örökségnek megőrzésétől és betartásától függ a honfoglalás sikere, de a jö-

Advent Debrecenben

A Lónyay Gábor Társulás közleménye

A Lónyay Gábor Társulás kéri mindazokat a gyülekezeteket ahol társulásunk számára gyűjtötték az adó 2%-át, február 28-ig küldjék el címünkre a „Nyilatkozat”, vagy az adóbevallás szükséges oldalának fénymásolt példányát.

Mindkét irat érvényességének feltétele:

1. Az illetékes adóhivatal pecsétje
2. X-jellel ellátott rubrika, mellyel az adófizető felhatalmazza az adóhivatalt, hogy nevét és címét közölje társulásunkkal

Nem érvényesített iratok alapján nincs módunkban ellenőrizni, hogy az átutalás megtörtént.

Társulásunk 2022-ben is kész fogadni és továbbítani a 2%-os adományokat e fent leírt feltételekkel.

Csoma László, igazgató

vőbeni megmaradás is. Ezért sokkal fontosabb elmélyíteni a gondviselő Istenbe vetett hitüket, annak a tudatát, hogy minden az Ő ígérete szerint történik majd. Izrael életében ennek az örökségnek megtartó ereje, az Isten cselekedeteinek ismerete, és nemzedékről nemzedékre történő átadása a megmaradást szolgálta akkor is, amikor mintegy 2000 éven át nem létezett zsidó állam, de létezett Isten ígéje őseik nyelvén. A mai „modern” ember a változó eszmék mulandó emberévé lesz, aki csak a mának él, feladva Istenbe vetett hitét, nemzetéhez kapcsoló anyanyelvét, és otthonát jelentő hazáját is. Ezért ilyen elgondolkodtatók népszámlálási eredményeink, mert keresztyén hitünk feladása, anyanyelvünk, nemzeti örökségünk elfeledése a gyökértelen sodródást, s a mulandóságba történő beolvadást jelent. **A zsidóság több ezer éves történelme arra tanít, hogy ha hontalanná válunk, de hitünket, anyanyelvünket, történelmi értékeinket ismerjük, és megtartjuk, van remény az Isten akarata szerinti megmaradásra. Ha hitünket, anyanyelvünket és történelmünket feladjuk, szülőföldünkön maradvá is lelki-szellemi hazátlanokká válunk.**

Csoma László

Az egykori otthon réges-rég kihűlt melege

A spór volt a falusi ember tűzhelye. Télen fűtésre is szolgált, nyáron csak főztek rajta. Könnyedén befűtötte a vastag vályogfalakból épült házikót. Jóleső meleget adott a téli estéken. A nagyszülők nem költöztek fára. A saját erdejükből kaptak időnként egy-egy keveset. Amikor az elfogyott, Tata az irtásban vágta a vékony hajtásokat. Sok munka volt velük. Kivágni őket, hazaszállítani, felaprítani. Cserében hólétől átnedvesedve sírtak a spórban, mint valami tűzre vetett szellemfiak.

A spór igénytelen szerzet volt, bármilyen hulladékkal könnyedén felfűtöttük. Minden háznál akadt rengeteg tengericsutka, amit a tengerifejtés után erre a célra félretettek. Mama, vénségére kapott tőlünk egy kicsi gáztűzhelyet, így nyáron már nem kellett befűtsön a spórba, hanem a gázpalackkal működő tűzhelyen készíthette unokáinak a sok-sok finomságot. Egy kép még ma is megvan, amin a kis tűzhely előtt éppen palacsintát ken baracklekvárral. Arcán az tükröződik, abban a percben ez számára az élet értelme. Az unokának készülő palacsinta.

A spóron télen mindig ott szuszogott egy-két fazék víz. Használni kellett a meleget, akkor is, ha éppen nem főtt rajta semmi. Gyakori kedvencünk volt a piritós. Reggelire vagy vacsorára. Egyszerű volt, gyors és finom. Egy-egy karéj kenyeret tettünk a platóra. De csak a szélére, hogy meg ne égjen. Persze ezek házikenyererek voltak akkoriban, kemencében sült finomságok. Majd hamarosan megfordítottuk a másik oldalára, és amikor elkészült, késsel lekaptuk, le-

tisztogattuk a tetejéről a túlságosan barnára vagy éppen feketére pirult réteget. Mielőtt bármivel is lekentük volna, előtte még fokhagymával jó alaposan bedörzsöltük, majd bekentük olajjal, tollból készült miniatűr seprűvel és megsóztuk. Mama sokízű teát készített hozzá, ami 3-4 féle gyógynövény keverékét tartalmazta. Fejedelmi étek volt! A mai kenyérpíritók képtelenek ennek az ízharmoníának a megvalósítására és nyilván a kenyér sem ugyanaz.

A spór nem csak meleget adott, hanem valami mást is. A mindennapok folytonosságát jelezte. Azt, hogy ma is lesz étel, ma is melegsünk. Ma is élünk. Tata halála után pár éjszakát a szomszédoknál töltöttünk. Nem volt ravatalozó, Tata élettelen teste a kihűlt házban ma-

radt. Ahol élt és ahol meghalt. A hűvös márciusi délutánon hazatértünk a temetőből, a családtagok elbúcsúztak tőlünk, magunkra maradtunk, Mama és az unoka, és a szobában hamarosan újra duruzsolt a tűz a spórban. Újra felmelegedett a ház. Nagy kövek hulltak le a szívemről. Ez a tűz, ez a meleg azt jelezte akkor

nekem, hogy van újrakezdés és van folytatás. Megy tovább az élet. A spór melege jelentette akkor a továbblépést számunkra.

Éjszakánként a spór platójának vékony hasadékein keresztül világított a parázs. Kicsinyke fények táncoltak a szoba falán. Azóta sem láttam szebb és megnyugtatóbb hangulatvilágítást. Ahogy lassan leég a tűz és a parázs még órákon át küzd az életben maradásért, végül mégis kihuny belőle a fény.

Reggel pedig kezdődött minden előről. Hamuzás, a gyújtós és a fa bekészítése, tűzgyújtás, új élet. Főtt a teavíz, forrt a friss tehéntej, majd hamarosan az ebédnekvaló is rákerült a forró platóra. Ez volt az életünk körforgása. A kicsi, téglalap alakú tűzhelyen és annak melegében.

Hol vannak már azóta ezek a régi spórok? Itt-ott még látunk egyet-egyét, ilyenkor megdobban a szívünk. Mert rögtön ott látjuk magunkat előtte, ahogy kinyitjuk az ajtaját és rakosgatjuk belé egyenként a tengericsutkákat, vigyázzuk a platón piruló kenyérkaréjakat, hallgatjuk a szuszogó fazekakat. Talán még a régi öregek, egykori családtagjaink is felsejlenek, amint ott serénykednek a spór körül, olyan ízelet varázsolva, amik ma már, a mai korszerű eszközökön teljességgel megismételhetetlenek. Ezért már csak a hűsleges, ragaszkodó emlékezet hordozza ezeket a régi ízelet és embereket. Az egykori otthon réges-rég kihűlt melegét.

(Az Ilyenek voltunk sorozatból.)

Fábián Tibor

Fogyott a reformátusok száma Szlovákiában

A Statisztikai Hivatal csütörtökön közzétett népszámlálási adatai alapján 2021-ben Szlovákia lakosságának 1,56 százaléka vallotta magát reformátusnak, ami 85 271 főt jelent. A református felekezethez tartozók továbbra is a negyedik legnagyobb vallási közösséget alkotják.

Tíz évvel ezelőtt a reformátusok száma még 98 797 volt, ami a lakosság 1,83 százalékát tette ki. Az eltelt időszak alatt 14 százalékkal, mintegy 13 526 fővel csökkent a Szlovákiai Református Keresztény Egyházhoz tartozók szá-

ma. Szlovákiai viszonylatban is jelentősen csökkent a felekezeti hovatartozásukat megvallók száma.

A legtöbb református, mintegy 13 241 fő a Komáromi járásban él. A Terebesi járásban 11 515, a Nagymihályiban 9 485 személy vallotta magát reformátusnak.

A Szlovákiai Református Keresztény Egyház elnöksége ezúton fejezi ki köszönetét mindazoknak, akik a népszámlálás során felvállalták felekezeti hovatartozásukat.

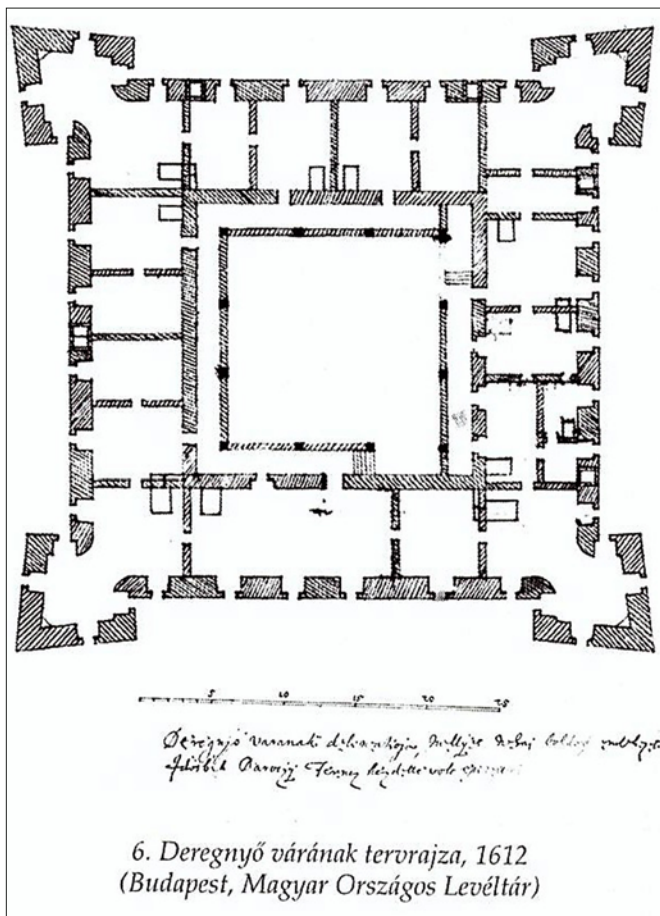
Reformata.sk, Iski Ibolya

Apáti Madár Miklós

református lelkész, teológiai és filozófiai író, orvos

A Szeretetszótár januári eseménynaptárában rövid bejegyzés olvasható arról, hogy Apáti Miklós református lelkész 1662. január 4-én született Debrecenben. Önmagában csak egy információnak tűnik, de ha vesszük a fáradságot és utána nézünk életútjának, akkor nagyon sok felvidéki vonatkozással találkozunk. Próbáljuk meg röviden megismerni ezt az élettörténetet.

Apáti Miklós anyai ágon Méliusz Juhász Péter dédunokája volt. Édesapja Debrecen város vezetésének tagja. Tanulmányait 1681-ben kezdi a Református Kollégiumban, majd 1685-től Hollandiában és Belgiumban tanul. Itt ismerkedik meg kora szellemi irányzataival, s lesz a filozófiában *René Descartes*, a teológiában *Johannes Coccejus*, az egyházigazgatási elvekben *William Ames* követője. Hollandiában Misztótfalusi Kis Miklóssal, aki Apátira bízta az általa ki nyomtatott bibliapéldányok és más könyvek hazaszállítását Erdélybe.

1689. szeptember 5-én útnak is indult a több láda könyvvel. A könyvcsomagokat Amszterdamban hajóra rakták, szélvihar közepette kötöttek ki Danzig kikötőjében. Itt útitársával, Bánki Jánossal együtt letartóztatták és egy hónapig borzalmas körülmények közepette fogságban tartották. Lengyelországon keresztül, sok gyötrelme után - még a Visztula jege is beszakadt alattuk - megérkeztek Jaroszlóba, ahol újabb megpróbáltatás várt rájuk, kétheti börtönbüntetés. 1690 január közepén érték el a Duklai hágót. Ekkor Zaboricky Sándor lengyel gróf parancsára egész június 8-ig vasra verve szenvedtek, mígnem Apafi Mihály, Erdély fejedelmének közbenjárására kiszabadultak. 1690 június közepén ér-

keztek haza. Viszontagságairól maga számolt be útinaplójában, az *Adversariá*-ban.

A következő évben köt házasságot Varannai Klárával, akivel Galambos Ferenc udvarában ismerkedik meg Deregnyőn, ahol a család lelkészeként szolgál. Galambos Ferenc Tököly Imre híve, majd a Rákóczi szabadságharc idején a fejedelem tábornoka. Követi őt lengyelországi száműzetésébe, majd kegyelemben részesülve hazatér deregnyői birtokára. Apáti Miklóst Nagykapos 1703-ban hívja meg lelkészének, majd 1721-ig a következő gyülekezetekben szolgál: Dobóruszka, Varannó, Lasztóc, Nagytoronya, Bodrogheresztúr. A nagyműveltségű prédikátor 1721-ben Debrecen városa hívja meg a városi ispótály lelkészi tisztére. Mintegy három évi szolgálat után 1724 december 24-én hunyt el. Teológiai és filozófiai munkái már hollandiai tanulmányai idején is megjelennek.

A fentiekől láthatjuk, hogy lelkészi szolgálatának nagy részét Zemplénben és Ungban végezte. Hálát adhatunk Istennek, hogy a 360 éve született, kiváló tudós lelkész erősítette a gyülekezeteket és szolgatársait az akkori nem könnyű helyzetben Isten igéjével és személyes helytállásával.

Nagykapos igyekszik ápolni Apáti Miklós emlékét ifj. Pándy Árpád: Apáti Miklós munkássága című munkájával és az Apáti Miklós Társaság megalapításával is.

Álljon itt mindegy életútját összefoglalandó, általa írt latin nyelvű sírvers, amely magyar fordításban a *Succincta* bilingvis kiadásában (Bp., 1970 IV.64 - 115.old.) jelent meg:

„Ebbe a kőúrnába tette bele testét Miklós,
Ősei is hordták mind az Apáti nevet.
Debrecen adta bölcsőjét, Leyden tudományát,
Dancka és Dukla sötét napjainak keretét.
Apafi megszabadít, s a prókátusság idején ott
Törte Galambos urat épp a nehéz tanulás.
Voltam még Kaposon, majd jött Dobóruszka,
Varannó,
Húsz meg egy esztendő: emberek üdve a cél.
Lasztócon, Toronyán négy év telt el tanítással,
Küzdöttem Krisztus bajnokaként ezalatt.
Debrecen és Keresztúr hét év még az időmből.
Nem művelte soká, oh szeretet talaját!
Hatvan meg három volt életem éve száma,
Itt lent már testem, csontjaimból hamu lesz.
Lelkész és orvos voltam, ki követte Lukácsot,
Testnek-léleknek adtam az írt egyaránt.
Bár itt fekszik a testem, mennybe jutott el a
lélek
S ott az örök gyönyörűt élvezi végtelenül.
Sajt magának állíttatta.”

Gyülekezeteink

Életéből

Szüless meg bennünk Krisztus!

A Pozsonyi Református Egyházközség legszebb karácsonyi ajándéka két felnőtt nőtestvér hitvallástétele volt. A gyermekek karácsonyi verses bizonyítgatását csak on-line tétből hallgathatta a gyülekezet, a karácsony böjtjén zsúfolásig megtelt templomok elmaradtak, de Luther Márton hitvallása e két nőtestvér áldott szolgálatává válhat gyülekezetünkben: „*Ó kedves vendég nálam szállj, Bűnemtől ne iszonyodjál, Jöjj be hozzám, te szolgádhoz, Szegény megtérő juhodhoz! Én lelkemnek rejtékébe, Zárkózzál bé szekrényébe, Hogy el ne felejthesselek, Sőt, örökké dicsérjelek.*” (RÉ 316.dicséret 13. és 14. verse)

2021.december 26-án Szatmáry Eszter és Gregorovics Denisza nőtestvéreink tettek vallást hitükről. Már a háromhónapos felkészítésük is vadregényes volt. Hol személyes, hol pedig on-line katekéztetés folyt. A lelkipásztor a Máté evangéliuma 5. részének válogatott versei alapján rámutatott arra, hogy akinek világítani kell, az világítson, akinek pedig ízesíteni, az ízesítsen.

Az Úr áldja meg a megsza-
porodott gyülekezetet az üd-
vözölőkkel, hogy egy szívvel
és egy szájjal kérhessük
mindnyájan a szívek Urát Bó-
dás Jánossal: „Bennünk, szü-
less meg Jézus!”

Buza Zsolt

Kassán él a legtöbb református

A 2021-es évi népszámlálási adatok alapján a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház – még az elmúlt tíz év jelentős számbeli csökkenése ellenére is – továbbra is a negyedik legtöbb tagot számláló egyház Szlovákiában. A legtöbb református Kassán él, ahol mintegy 4 504-en vallották az felekezetünkhöz tartozónak magukat.

A városok között a második helyet Komáromot illeti, 3 345 fővel. A rangsorban a harmadik helyet foglalja el Nagykapos, ahol közel kétezren vallották meg református identitásukat.

Több, mint ezer református él Királyhelmecen (1662), Rimaszombatban (1503), Dunaszerdahelyen (1472), Nagymihályban (1424), Nagymegyerén (1270) és Tornalján (1012).

A jelentős lakossággal rendelkező nagyvárosok közé tartozó Zsolnán 108, Eperjesen 123, Nagyszombatban 76 és Beszterce-

bányán 72 református él. Jóval kevesebben ugyan, de még más szlovákiai városokban is találhatóak reformátusok, úgy, mint Privigyén (63), Zólyomban (46), Trencsén (45), Pöstyén (40), Túrócszentmártonban (30), Máriatölgyesen (28).

2021-ben Szlovákia lakosságának 1,56 százaléka vallotta magát reformátusnak, ami 85 271 főt jelent. Ez mintegy 14 százalékkal, 13 526 fővel kevesebb, mint tíz évvel korábban.

Reformata.sk, Iski Ibolya

Hálaadó istentisztelet a kassai református templomban a Fénysugár óvoda átadásakor

Hálaadó istentisztelet a nagykaposi református templomban a Kiskakas óvoda és bölcsőde átadásakor

Nem lehúzni, hanem felemelni

Samók Zsuzsanna: Kiegészítjük és segítjük egymást

Többnyire én vagyok az ötletelő, de addig nem lépek, amíg Attila nem bólint rá, és nem ért velem egyet, mondja Samók Zsuzsanna, a beregszászi református könyvesbolt üzletvezetője. A kárpátaljai fiatalasszony szerint mindenképpen fontos, hogy a feleség támogassa a férjét.

Azt tartja a mondás, hogy minden sikeres férfi mögött ott a nő. Ezt a ti esetetekben azért is érdemes körüljárni, mert nem csak a magánéletben, de a mindennapi munkában is együtt vagytok. A református könyvesbolt mindennapjaiban, hogyan egészítitek ki és segítitek egymást?

A könyvesboltnak néhány éve van egy "gyereke", a FaBrika műhely, és azóta Attila inkább ott igyekszik sikereket elérni, a könyvesbolt kormányát átadta nekem. De azt mégsem mondanám, hogy nem veszi ki benne a részét. Elgondolkoztam a kérdésben szereplő "siker" kifejezésen, és a mi esetünkben úgy hiszem, hogy inkább áldásról beszélhetünk, mint sikerről. Persze mindenképpen sikerélmény a számunkra a könyvesbolt működése, és amit megélhetünk benne, általa. De elsősorban áldás, ajándék az Úr Istentől.

Na, de hogyan egészítjük ki és segítjük egymást? Többnyire én vagyok az ötletelő, de addig nem lépek, amíg Attila nem bólint rá, és nem ért velem egyet. Az más kérdés, hogy a végén többnyire mindig elérem, amit akarok. (nevet) Persze ennek nem mindig jó a vége és akkor be kell látnom, hogy neki volt igaza. Az árubeszterzést közösen végezzük. Ő a szállító. A FaBrika műhelyben, ahol lézergra-

vírozott ajándékokat készít, szinte mindent egyedül csinál. Én csak véleményeket mondok és biztatom.

Mi az, amire Attila azt szokta mondani, egy-egy felmerülő feladat kapcsán: ezt csináld inkább te, ehhez te értesz jobban? Tehát amiről ő maga is belátja, hogy te, a nő, ügyesebben, megfelelőbben el tudod végezni.

Mindent (is). (nevet) Például a könyvesbolt vezetésére, úgy, ahogy van. De nem azért, mert én vagyok a nő, hanem mert én ebben érzem jól magam, én ezt élvezem minden feladatával. A munkám a hobbim. És Attila hagyja, hogy éljek a hobbimnak. Előfordult, hogy megkerest minket valamelyik újság, vagy tévé, ilyenkor Attila még a közelünkbe sem jön. Szerinte én jobban értek a beszédhez. Pedig nem, csak nincs más választásom. A kapcsolattartásokat is rám bízta már, pedig a kezdetekben ő volt a kapcsolattartó.

Volt-e már olyan időszak az életeitekben, amikor kényszerű módon, egy időre kiesett egyikőtök a munkából, és a valóságban is nagyon egyértelműen megtapasztaltátok, hogy milyen nélküle "húzni a szekeret"?

Volt, sajnos. Mindkettőnk életében volt olyan időszak, amikor betegség miatt kiestünk a munkából egy időre. Ezt mindketten nehezen viseltük. Amikor én voltam beteg, még nem volt munkatársunk, így akkor Attila vezette egyedül a könyvesboltot. Neki ez az eladói feladatkör nem annyira komfortos. Úgyhogy ő már csak attól is szenvedett. De nagyon ügyesen helyt állt. Ha nem talált valamit, akkor felhívott. Nekem is nehéz volt, amikor ő volt távol. Egyrészt hiányzott, másrészt az ő feladatai is rám maradtak. Nem is tudom elképzelni, hogy hosszú távon lehet-e ezt egymás nélkül csinálni.

Találkoztál-e már olyan személyiségekkel, akiket jobban megismerve egyszer csak kiderült, hogy a háttérben, visszavonultan, nem túl látványosan, de mégis nagyon egyértelműen ott van a nő, a feleség, aki nélkül nem úgy mennének a dolgok, ahogy egyébként?

Szerintem a legtöbb házasságban ez így van. Vagy legalábbis jó, ha így van. Mindenképpen fontos, hogy a feleség támogassa a férjét. Ne lehúzza, hanem felemelje. Vannak lelkes barátaink, ahol tudom, hogy a feleség ott van a háttérben.

"A férfi legyen férfi, a nő pedig nő!" Steinbach József püspök egyik áhitatából idéztem. Ma, a genderideológia erőteljes fellépése miatt teljesen összekuszálódtak a nemi szerepek a világban. Hogy tapasztalod a környezetedben, ismerősi körödben, vagy akár a hívó emberek között, zavarólag hatnak-e az emberekre, ezek az erőszakos, lassan majd mindenhol viszszaeszközöztető érzékenyítő tendenciák?

Itt, Kárpátalján nem igazán téma ez még. A férfi még férfi és a nő nő. Legalábbis a közvetlen környezetem így gondolkodik. Én személy szerint ragaszkodom ahhoz, amit az Úr Isten tervezett az emberrel. Ha nőnek teremtett, akkor ne akarjak férfi lenni, vagy ne akarjak nőként női társnak, ha Ő azt tervezte, hogy a férfi és a nő legyen társa egymásnak.

Van esetleg olyan női példaképed, akinek a munkálkodása, vagy a férje melletti, mögötti hatékony háttérmunkája téged is ösztönöz, lelkesít?

Nincs, illetve mégis: Lorántfy Zsuzsanna. Bár, ő inkább a hívó nagymamám példaképe volt és emiatt kaptam én is a Zsuzsanna nevet. De egyébként, ettől függetlenül nincs példaképem. Találkozok nőkkel, feleségekkel, akiket az adott pillanatban csodálok, de nem tudok olyan mondani, aki végig kíséri a mindennapjaimat, befolyásolja a cselekedeteimet. Elég önfejű vagyok. (nevet) De az Úr Isten vezetése fontos. Ő kell legyen a példaképem.

Fábián Tibor

Farsang és böjt harca

Farsang és böjt harca – régi és fontos motívuma a keresztyén világkultúrának. Az idősebb Pieter Bruegel festményén ábrázolt, a rengeteg elemzés dacára mindvégig rejtélyesnek mutakozó tömegjelenet immár negyedfélszáz éve mozgatja meg nézőinek képzeletét. Ahogyan a művész valamennyi munkája, ez a táblakép is ironikus látásmódja és virtuóz festőisége révén igazi közönségkedvenc, a huszadik-huszonegyedik század embere őszinte csodálattal, lelkesedéssel ismeri fel rajta saját világa ismerős körülményeit.

A rengeteg finoman kidolgozott apró részlet, az emberi gyengeségek, furcsaságok szellemes ábrázolása könnyen kelti azt a benyomást: az emberi világ végül is mindig ugyanolyan marad. Mivel hitünk írott alapjait több ezer éves írások biztosítják, a keresztyén gondolkodás régóta foglalkozik

dern európai ember környezetéhez, és melyek a ma már szinte érthetetlenül idegenszerű vonásai.

Az emberi élet útja, az alapvető lelki és gondolati működések – úgy tűnik – nem sokat változtak. Annál inkább eltérő viszont az a civilizációs közeg, amelyben ma élünk. Mind Bruegel

dicső eseményként ábrázolták azt hosszú évszázadokon keresztül.

Január 12-e a doni katasztrófa emléknapja: a magyar hadsereg 1942 fagyos januárjában történelmünk egyik legszomorúbb veszteségét szenvedte el. Az azóta eltelt nyolc évtized Európa és így hazánk számára is a béke korát hozta el, és lassan mintha az egész emberiség kezdené megérteni, a fegyveres összetűzések valójában elkerülhetők.

A professzionális hadviselés a jelenkorban legalább annyira szól az emberretek megóvásáról, mint a hagyományos hadicélok sikeres megvalósításáról. Mint ahogyan az egyéni lélek tanulmányozása során is bi-

zonyságot nyert: a kötődés, a szeretet iránti szükségletünk kielégítése nélkülözhetetlen, ám az erőszak nem, teljes és boldog életet lehet élni mások bántalmazása nélkül, úgy lassan talán eljuthatunk ahhoz a történelemszemlélethez is, mely a háborúkat nem szükségszerűséggént látja, hanem a megromlott emberi természet vég eredményében céltalan, haszontalan és nélkülözhető elhajlásaiként.

Farsang és böjt: az emberi természet két szélső állapotának szimbóluma. A globális kor könnyen ismeri fel saját túlfo-

Idősebb Pieter Bruegel: Farsang és böjt harca

Fotó: wikipedia.org

ezzel a kérdéssel: milyen nézőpontból lehetünk képesek megérteni az emberöltők tucatjaival előttünk élt embertársaink világát, életét? Nem fenyeget-e a veszély, hogy minduntalan saját korunk problémáit, feladatait véljük – tévesen – felismerni a régi korok történeteiben? A Krisztus életét és cselekedeteit elmesélő négy evangélium azért is különösen értékes, mert a négy, többé-kevésbé eltérő nézőpont valamelyest segít elválasztani az értelmezést a megtörtént eseményektől. Lát-hatjuk, a kétezer évvel ezelőtti Izráel milyen tekintetben volt hasonló a mo-

képe, mind a Biblia igen gazdag a háborúval kapcsolatos szimbólumok terén. Az evangéliumok történeteinek helyszíne egy katonai megszállás alatt álló, a háborúk árnyékában tengődő ország. A festmény a bővelkedő farsangot és a túlságosan is önmegtartóztató böjtot harcoló felekként ábrázolja, és egyként új csúfot belőlük. Ezzel együtt maga az ábrázolt alaphelyzet is, miszerint a két allegorikus figura sajátos hátsaikon ülve, hosszú fegyverszerűségekkel, népes követőcseregtől övezve bonyolódik a háborút és azt, ahogyan magasztos és

gyasztó, habzsoló, mértéktelen, „farsangi” természetét. A klímazorongás, az irracionálisba hajló egészségkultusz, a „spirituális svédasztal” pedig a böjti oldal elhajlásainak feleltethető meg. Ahogyan az esztendő kereké is húsvét, a feltámadás felé fordul, úgy halad félre nem érthető módon egész emberi világunk a Teremtőnk által eltervezett, végső idő irányába, ahol minden harc lezárásaként a Bárány arat végső győzelmet – aki úgy győzött, hogy életét adta barátaiért.

www.reformatus.hu

Váradi Ferenc

Vasárnapok Misi bácsival

A délutáni istentiszteletet a helyi idő-sotthonban tartjuk. Ahol ugyanúgy kell az Ige az időskori társaságban élőknek, mint bárhol másutt. Az istentisztelet a lelki feltöltődés mellett programot, eseményt, kimozdulást jelent. Az emeleti szobáktól a földszinti ebédlőig. A lényeg az: valami történik. Mint mikor a résnyire nyitott ablakon beszökik a szellő és játékosan meglíbbenti a függönyt. Valami mozdul. Magára vonva a tekintetünk.

Isten kinyújtott keze így érkezik vasárnap délutánként, amibe jólesik belékapaszkodni, válaszokat kapni és ha testileg már nem is, de legalább lelkileg egy kissé kiegyenesedni. És aztán gurulni tovább a tolószékben, mert nemsokára újabb esemény kezdődik: a vacsora. Így múlnak a napok. Időnként nyílik az ajtó és beszökik a szellő... A tekintet felemelkedik, követi a függöny libbenését. Mert lám, valami mozdul...

Misi bácsi minden istentiszteleten

ott van. Régi ismerős ő. Még segédlel-kész koromban lettem rá figyelmes egy város közeli szórványban, ahová kéthetente jártam. Református templom nem volt, a helyi római katolikus istenházában talált menedéket és befogadást az Ige, és az ökumenikus egységet alkotó gyülekezet. A helyiek büszkén emlegettek Szacsavayt, aki a közeli településen született és náluk anyakönyveztek.

Misi bácsi minden vasárnap ott ült az egyik hátsó padban a feleségével, a nyugdíjas tanítónővel, a húsz-harminc fős közösség tagjaiként. Városról költöztek a kis faluba, hogy öregségükre jó levegő, erdő, mező vegye őket körül.

Aztán néhány évvel később, egy szolgálat alkalmával, már egy kisvárosi idő-sotthonban találtam rájuk. Majd újabb néhány év után, immáron egyedül, Misi bácsi településünk szeretetsotthonába érkezett.

Most is minden istentiszteleten ott van. Egyszer, amikor üresen maradt a

széke, bevallom, megijedtem. Egy idő-sotthonban ugyanis mást jelent a hiányzás, mint másutt. Sokszor örökre szól. Forgattam a nyakam: hol van Misi bácsi, a biztos pont? Mikor ezt meséltem neki, egy pillanatra elkomolyodott: úgy menne már, ha hívnák. Amikor meglíbbent az ég függőnye...

Aztán a következő vasárnap újra jött és azóta is mindig. És minden istentisztelet után, miközben a sok agg társát ki-segítik, kitolják az ápolók, ő hozzám lép, én pedig próbálom megelőzni a hogyanlét-firtató kérdéssel.

Ilyenkor elmondja, a világ szokásos rossz híreit, jellemzően Európa nyugati feléből, az arrogánsan nyomuló gender és LMBT-lobbiról, az újliberalizmus és újmarxizmus mindennapos örületéről. Aztán megbeszéljük, hogy nekünk, itt, a keleti végeken még hátha van egy kis időnk. Túlélni mindezt. Hátha megtart a kegyelem.

Fábián Tibor

Az egyház elhívása – jelen lenni a peremen élők között

Dani Eszter 2012-ben került a Zsinati Hivatal Missziói Irodájának élére, és kiemelt szerepe volt az országos református cigánymissziós szolgálat megszilárdításában. A solymári lelkipásztor idén január 1. óta a Missziói Szolgálat főtanácsadójaként dolgozik tovább, az Országos Református Cigánymisszió pedig a Református Szeretetszolgálat irányítása alá került. Mindez alkalmat adott arra, hogy visszatekintsünk az elmúlt tíz év eredményeire, s interjút készítsünk a főtanácsadóval.

Hogyan csöppentél bele a Missziói Irodán végzett szolgálatba?

P. Tóthné Szakács Zita (jelenleg a Református Nőszövetség elnöke – a szerk.) nyugdíjba vonulása után hívtak meg a pozícióra, a Missziói Bizottság javaslatára. Azelőtt két évig Rákoskeresztúron szolgáltam lelkészként, de missziói irodavezetőként a gyülekezeti szolgálatból kilépve, az első években csakis a zsinati tennivalóimra fókuszáltam. Első feladatomban a Magyarországi Református Egyház cigánymissziós stratégiájának a kidolgozása lett, ugyanis a 2009-ben alakult Református Cigánymissziós Tanács nem talált kifogást ez ügyben. Korábban többször volt lehetőségem cigányok között szolgálni. Nagyon örültem neki, hogy az egyházunk felismerte: fel kell vállalnia az egyháznak a cigányok közötti szolgálatot, és

ebben szükséges egy tudatos koncepció megfogalmazása.

Milyen cigánymissziós múlttal vág-tál bele a munkába?

Egyáltalán nem volt tervezve, hogy erre vitt az utam. Segédlel-készként kerültem a kárpátaljai Munkácsra 1993-ban, s ott a szolgálati területemhez tartozott egy hatalmas cigánytelep. Rögtön megismertem, milyen a mély víz, amikor el kellett temetnem valakit a telep lakói közül. Az ott élő cigány fiatalokból néhányan bekapcsolódtak az ifjúsági csoportunkba, majd megtaláltak más olyan református szolgáló testvérek, akik az evangéliumot meghírdették a helyi cigányságnak. Összefogásban velük, sikerült munkatársképzést indítani a cigánymissziós vezetőknek, és közösen csendesnapokat, gyerektáborokat szer-

vezni. Ott éltem át, abban a nyomorban, ami sokkal súlyosabb, mint a magyarországi cigány közösségeké, ahogy az evangélium életet változtat meg, és hatással van az egész közösségre. Ezzel a meggyőződéssel kerestem hazaérkezésem, 2002 után itthon is, hogy hogyan tudok a cigányok között szolgálni.

Így lett Dani Eszterből a lelkész, aki cigánymissziózik?

Sokan gondolják, hogy különleges elhívásom van erre. Szerintem viszont az egyház elhívása, hogy a peremen élők és az elesettek között is hirdesse Isten Or-

szága evangéliumát. Ha minden gyülekezet felismerné, hogy igenis szolgálnia kell a területén élő cigányoknak, akkor nem lenne gond. Az elhívásom ezért inkább az, hogy egyházunkat motiváljam arra: ezt az – Istentől rábízott – szolgáltatást hűségesen tudja végezni.

Azt viszont már teológusként elhatároztam, hogy szeretnék gyülekezetépítést és missziológiát tanulni, hogy segíthessek a lelkészeknek új utakat találni, megerősítve őket a missziói identitásukban. 1994-ben és 1995-ben a Németországi Erlangenben, 1998 és 2000 között pedig az Egyesült Államokban, Grand Rapidsben a Kálvin Teológián folytattam posztgraduális tanulmányokat ezen a szakterületen. Bő egy évtizeddel később pedig – immáron az egyház missziói irodavezetőjeként – lehetőségem nyílt arra, hogy másokat is gazdagíthassak a megszerzett tudással. A cigánymisszió nagyon fontos ebben, ám csak egy pillér a lelkészek továbbképzése, illetve a gyülekezetek megújítása mellett. Az egészségesen működő gyülekezet ismérve, hogy meghirdeti és beleéli közösségébe Isten Országának valóságát, és így a missziós szolgálatában sincs megkülönböztetés, ugyanúgy szól minden, Istent nem ismerőnek vagy keresőnek – köztük a cigányoknak is.

Sokat utaztál a cigánymissziós stratégia alkotása során – mit tapasztaltál a gyülekezetekben, a lelkészek között?

Meglepetten tapasztaltam, hogy sok közösségben van cigány presbiter, sőt, találkoztam olyan gyülekezettel, ahol a presbitérium öt tagjai is cigány volt. Annak is örültem, hogy néhol munkatársaként szolgáltak a cigány testvérek. Nagyon sok helyen sikerült átadnom, hogy a cigányok közötti szolgálat Isten elhívása, és a gyülekezeteknek ezt fel kell vállalniuk. Az, hogy tudást kaptak, és megmozdult a lelkészekben valami, sikernek tekintem. Az viszont elszomorított, hogy a lelkészek nagy részének kevés ismeretük volt a településükön élő cigányokkal kapcsolatban, sokan azzal sem voltak képben, hogy milyen cigány csoportok élnek a szolgálati területükön.

Hogyan zajlott az eredmények értékelése?

Volt egy szociológus munkatársunk, aki ingyen és bérmentve végezte ezt egy darabig, de más jellegű kötelezettségei miatt ezt abba kellett hagynia, így mellettem az akkori országos cigánymissziós

referens, Landauer Attila dolgozott vele. Később, a stratégia megalkotásában többben is szerepet vállaltak – mindannyian önkéntesen. Ez azért is nagy szó, mert alig egy év alatt a tervezőasztaltól a Zsinatig jutott a stratégiánk és annak cselekvési terve, a döntéshozók pedig 2013 áprilisában el is fogadták azt. Egy jól felépített dokumentumról van szó, amely elméleti és gyakorlati szinten is megállja a helyét. Joggal lehetünk rá büszkéek, ugyanis mindmáig ez adja a Magyarországi Református Egyház cigányok közötti szolgálatának alapját.

Melyek voltak az első eredmények a stratégia elfogadása után?

A HEKS (a Svájci Protestáns Egyházak Segélyszervezete) és a Magyarországi Református Egyház közötti megállapodás megkötése majdnem egybeesett a stratégia elfogadásával – a svájciak a gyerekek közötti gyülekezeti szolgálatot kezdték támogatni. 2013-ban már cigánymissziós lelkésztovábbképzést szerveztünk, 2014 áprilisában pedig sor került az első, káposztásmegyeri Országos Cigánymissziós Találkozó és Imanapra. Itt először találkozhattak országosan egymással a református gyülekezetekbe járó cigány testvérek. Ősszel megtartottuk az első berekfürdői Országos Cigánymissziós Konferenciát, amely a kapcsolatépítés mellett a közös ügyeink mélyebb megbeszélésére adott lehetőséget.

Valószínűleg soha nem egyszemélyes feladatként gondoltál az országos cigánymissziós munka koordinálására. Hogyan épült fel a csapat a Missziói Irodán belül?

Anno kaptam visszautasításokat a stratégiaalkotás folyamán, de mindig volt öt-hat ember körülöttem, akikkel együtt tudtam gondolkodni. Sztójka Szabina – ma már felszentelt cigány lelkész – volt az első olyan, aki először önkéntesként, majd a missziói iroda munkatársaként szerves része lett a csapatnak, mintegy kiegészítve a mindenkor országos referens munkáját. A HEKS támogatásával lett egy félállású munkatársunk, aztán a kommunikációnk is belendült egy negyed állással, és a honlapunk beindulásával. Ezeket a státuszokat bővíteni talán könnyebb volt, mint a nulláról, önkéntes együtt gondolkodással elkezdeni valamit. Mára nagyon erős cigánymissziós csapat szolgál együtt Tóth Anita országos cigánymissziós referens vezetésével. Hálás vagyok minden munkatársunkért, akik nem csak feladatként,

hanem szívvel-lélekkel, Istentől kapott elhívással végzik szolgálatukat.

A stratégia szerves része a cselekvési terv is, amely középtávú terveket irányzott elő – hogyan sikerült megalapozni az abban megfogalmazott célokat?

Ennek lassan már kilenc éve, és elmondhatom, nagyon hálás vagyok az ágazat ilyen mértékű fejlődéséért. Amikor még csak álmainkban volt meg az országosan szervezett cigánymisszió, akkor időpontokat és lépéseket rendeltünk céljaink mellé. Nem minden úgy és ott valósult meg, ahogyan azt elképzeltük, de terveinket néhol meghaladó módon fejlődött az egyház cigányok közt végzett szolgálata. Az Út az Életért programot a Bethesda Gyermekkórház és a Református Missziói Központ indította útjára. Ennek részeként egészségügyi szűrőbuszok járták az ország hátrányos helyzetű térségeit. A pályázati lehetőségek megindulásával a nem a HEKS által támogatott tanodák és Biztos Kezdet Gyerekházak a felzárkózási ágazathoz kerültek. A Budapesti Református Cigány Szakkollégium már a hatodik évében jár, ennek szervező igazgatója én voltam, amikor az akkori cigánymissziós referenssel, Nyeső Ágnessel és a jelenlegi igazgatóval, Káli-Horváth Kálmánnal a mi irodánkból kezdtük el lerakni az intézmény szervezeti alapjait.

2016-ban és 2017-ben cigánymissziós gyerektábort szerveztünk, melynek szakmai háttere nagy segítséget jelentett a 2018-ban elindult, évente 1500 gyermeknek életre szóló élményeket nyújtó Bárka Tábor szervezőinek. Két református egyetemen, Debrecenben és Budapesten is a lelkészképzés része a romológia, a Károli Református Egyetemen sikerült elindítani a Romológia Kutatóműhelyt, a Debreceni Református Hittudományi Egyetemen pedig Romológia Tanszék működik. Ez mind fontos része a stratégia megvalósulásának, hiszen az a vágyunk: egyetlen lekipásztor vagy egyetemista se kerüljön ki anélkül a református oktatási rendszerünkől, hogy ne tanult volna a cigányságról. Hatalmas álmom várt valóra azzal, hogy szeretetszolgálatunk bekapcsolódott a Felzárkózó települések programba, amely komplex módon igyekszik segíteni a vidék lakosságát, köztük a cigányságot is. Pontosan úgy, ahogyan az a stratégiánkban szerepel.

Fontos hangsúlyozni: nem a cigánymissziónak van stratégiája, hanem az egyházunknak létezik cigánymissziós

stratégiája. Ennek megvalósításában sokat tesz a cigánymissziós szolgálatot koordináló csapat, az Országos Református Cigánymisszió. De a nagy képet látjuk, és örömmel támogatjuk egymás munkáját, hisz a más szervezeti egységekben végzett szolgálat is a stratégia megvalósulását munkálja.

2012 és 2015 között, irodavezetőként nem végeztél gyülekezeti szolgálatot – nem hiányzott a szószék?

Való igaz, már nem tartottam istentiszteleteket, és nem voltam a hagyományos értelemben vett aktív lelkész, de a cigánymissziós stratégia megalkotása, és az Egyházi Jövőkép Bizottság munkájának aktív támogatása minden energiámat lekötötte. A sok találkozás, előadás, sőt áhítat tartása része volt a munkámnak, ezt is lelkészi munkának éltem meg. És irodavezető munkám során más perspektívából ismerhettem meg egyházunk működését. Sorra jártam a gyülekezetek és egyházmegyei közgyűléseket a készülő koncepcióhoz kapcsolódó kérdőívekkel, missziói és cigánymissziós témákban előadásokat tartottam és kapcsolatokat építettem. Így minden energiámat bele tudtam tenni a Misszió Iroda feladataiba. Majd 2015 tavaszán a Németajkú Református Egyházközségbe kaptam kirendelést helyettes lelképásztornak, miközben a zsinati teendőim is megmaradtak. Minden igyekezetem ellenére azt éreztem, hogy ez a párhuzamoság szétfeszít, és nagyon nehéz volt igényesen ellátni a szolgálatot mindkét helyen.

Mit gondolsz, milyen hatást gyakorolt az Országos Református Cigánymisszió az egyházi közvéleményre az elmúlt szűk évtized során?

2022-ben a Magyarországi Református Egyház sokkal-sokkal több anyagi és emberi erőforrással van jelen a cigányok

közötti szolgálatban, mint 2013-ban volt. Az egyre bővülő munkatársi csapatunk közvetve vagy közvetlenül segédkezett a fentebb említett célok megvalósulásában, illetve hozzájárult ahhoz, hogy folyamatosan a köztudatban legyen az, hogy egy fontos szolgálati területről van szó, melyet nem lehet figyelmen kívül hagyni egyetlen gyülekezetnek sem. Mindenki tudja, hogy a reformátusoknak van cigányok között végzett szolgálata. A lelkészek felkeresnek minket, ha olyan településre kerülnek, ahol jelentős számú cigányság él, az egyházunkban élő és szolgáló cigány testvérek találkozása és együtt ünneplése az országos eseményeinken pedig felemelő. Van hová fejlődni az érzékenyedés terén, de úgy gondolom, a cigánymisszió a köztudatban van, innentől pedig tovább lehet építkezni.

Személyes élményeid vannak hozzáállásbeli változásról?

Több lelkészt is ismerek, aki ha nem is ellenséges, de közömbös volt a cigányokkal, ma pedig támogatja a roma munkatársait. Leginkább a budapesti és debreceni teológushallgatóknál éreztem, hogy megmozdult valami: nem féltek megosztani velünk a fenntartásaikat egy-egy konferencia, vagy tanulmányút előtt, majd ugyanolyan nyíltsággal beszéltek a pozitív tapasztalataikról.

Melyek voltak számodra az elmúlt szűk tíz év mérföldkövei?

A HEKS-támogatást és az Országprogram beindulását mindenképp ide sorolnám. 2015-ben megtarthattuk a cigányok és nem cigányok közötti megbékélést elősegítő, első hazai Kiengesztelődési szemináriumot, 2018-ban pedig elkezdődött az Együtt-egymásért keresztyén közösségfejlesztő munkatársképzésünk. Az ismertségünket növelte a honlapunk elindulása és az interjúkötetünk megjelenése.

Sajnálsz-e valamit visszatekintve erre az időszakra?

Nehezen éltem meg a munkatársi közösségünk fluktuációját és ennek hatását a csapatunkra. A cigány testvérekkel végzett közös szolgálat során is előfordultak konfliktusok, megbántódások. Ezek után sok munka kellett ahhoz, hogy a korábbi, szeretetteljes testvéri kapcsolat helyreálljon.

Van-e vágyad, kívánságod a református cigánymissziós szolgálat jövőjét illetően?

Legyen minél több olyan gyülekezet, ahol holisztikus szemlélettel hirdetik az evangéliumot, a megbékélés, az egészség és reménység jegyében! Bontakozzon ki egészséges közösségi élet, amelyben a cigányok is megtalálják a helyüket. A szolgálat több eleme néhol már megvalósult, de egészében még nem ért körbe. És természetesen sok áldást kívánok, és a szolgálat dinamikus továbbfejlődését kívánom a cigánymissziós csapatnak az új szervezeti egységekben!

Idén január 1-től a Missziói Szolgálat tanácsadója vagy, az Országos Református Cigánymisszió pedig a Református Szeretetszolgálat ernyője alatt működik tovább. Hiányozni fog, hogy nem leszel közvetlen kapcsolatban a cigánymissziós munkatársakkal?

Gyászfolyamat elengedni valamit, amely csaknem tíz évig központi eleme volt a szolgálatomnak. Viszont ha nem is napi gyakorisággal, de a Missziói Szolgálat főtanácsadójaként továbbra is része lehetek a szakmai együtt gondolkodásnak, mely más, de izgalmas próbatételeket, feladatokat, és találkozásokat rejt magában.

*

Dezső Attila, www.reformatus.hu
Nyitó- és borítókép: Vargosz

Mi marad utánunk?

Egy mélyen elgondolkodtató szöveg kering a közösségi médiában arról, hogy a halálunk után mennyi kacat marad utánunk. Amit a családtagok egy darabig még tologatnak, tesznek-vesznek, dobozokba pakolnak, tárolnak, majd amikor végre megszületik bennük a végső elhatározás és átvágják a gordiuszi csomót, új gazdát keresnek a különféle tárgyakkal:

ruháknak, könyveknek, egybeknek.

Lelkészként több esetben szembeültem már hasonló helyzetekkel, amikor a családtag elhunyt rokona majdhogynem teljes könyvtárával, zsákokba pakolt ruháival állított be. Mi pedig új gazdákat keresünk és adjuk tovább a holmikat. A könyvek új polcokra kerülnek, a ruhákat mások szekrényeibe helyezik el.

Olyan ez, mint valami örökös körforgás.

Volt olyan is, aki az édesanyja felújított és bekeretezett fotóival állított be. Elkomorodtam és elmagyaráztam, hogy van ott két unoka, több dédunoka, valamit azért hagyjanak „a mamából” a családnak is. Ne fosszák meg magukat az emlékektől. Senki más nem fog úgy tekinteni a nagyfi fényképére, érzelmekkel

és emlékezéssel, mint ők, a család. Az illető csak nézett. Talán a gyerekeire gondolt, akiknek a „mama képe” csak kidobni való lom. Hátha mégis találtak egy helyet neki a falon. És a szívükben.

Szóval, mi marad utánunk? A néhány, lomtalanításra váró zsákon túl? Az a néhány személyes tárgy, amihez ezután is kötődnek szeretteink? A fényképek? Mi a mi örökségünk? Mit hordoz magával belőlünk a családtag, házastárs, gyermek és unoka? A vonásainkat? Egy-egy jellemzős, tőlünk örökölt személyiségjegyet?

Történeteket a múltból? A közösen megélt időt? Ezt mind. És talán még ennél is többet.

Ötéves fiunk nemrég egy szakállas idős férfira lett figyelmes, aki egy lépcsőn üldögélt. „Apa, ott egy szegény ember!” Helyesltem és siettünk tovább. Már túl is haladtunk, amikor Hunor felnézett rám. „Adj pénzt, apa, segítsünk a szegény emberen!” Jó. És a kezébe nyomtam az aprót, hogy ő oldja meg a feladatot. Pár lépésről néztem a jelenetet. A nagyapa korú férfi arcán meglepetés és öröm tükröződött.

Talán a gyermeknek szólt ez, és annak, hogy nem kért és lám, mégis kapott. Hunor boldogan tért vissza hozzám. „Örült a bácsi.” Mondtam, hogy most valóban nagy örömet okozott valakinek. Nem annyira a csekély aprópénzzel, mint inkább a váratlan gesztussal. Azzal, hogy meglátott valakit. És ez nagy érték. Látni...

A ruha, a könyv és a többi holmi majd csak elkeveredik valahová, de úgy érzem sok-sok közös, együtt megélt történet lesz a mi valódi örökségünk...

Fábián Tibor

Izrael – Ország? Nemzet? Gyülekezet?

A tanulás szeretete: Az izraeli élet szívügye

„Ragaszkodj az intellekthez, ne téj el tőle, vigyázz rá, mert ez a te életed!” (Példabeszédek 4,13)

A zsidókat a „könyv népének” is nevezik, a tanulás ugyanis a zsidó kultúra szívügye. A száműzetés és üldözés idején is tudatában volt a zsidóság: Mindent elvehetnek tőlünk, akár a tisztességünket is, megpróbálhatnak megsemmisíteni is minket, de senki nem veheti el tőlünk azt, amit megtanultunk.

Mit tanult meg a zsidóság? Azokat a történeteket, amelyekben leírták az Isten és ember kapcsolatát. Az ember tettei lehetnek jók vagy rosszak – a világ az Isten által ezekre adott válaszokban megismerheti Istent. A zsidóság szenvedélyes tanulás-vágya Izrael választott népi mivoltából ered, s ez különbözteti meg másoktól, amiről a történelem is beszél. Ennek a civilizáció számára nyilvánvaló jelentősége volt a múltban, van a jelenben, és lesz a jövőben is. „A tanulás mindig a zsidó életformában gyökerezett. E nélkül nem lehetnénk zsidók.”- írta Raphael Werblowsky, a Zsidó Enciklopédia társkiadója. A zsidó oktatás célja mindig a nép történelmi és nemzeti örökségének továbbadása volt, amint ez a

Biblia által közvetített Istentől kapott törvényben és rendelkezésekben olvasható és megtapasztalható. Másként van ez, mint a görög, és a modern nyugati képzésben, amely a *gnothi seauton* – ismerd meg önmagad alapelvein működik. A zsidó tanítás alapelve – *daath Elohim* – ismerd meg Istent. A héber tanulás Istennel kezdődik: „A bölcsesség kezdete az Úrnak félelme”, ahogy a Példabeszédek 9,15-ben olvashatjuk. Ez a megszállott tudásvágy a Biblia üzenete iránt nagyon sok rendkívüli tehetségű embert adott az emberiségnek. A tudományos élettől a művészetekig nyomon követhető ez, mert a zsidók a teremtéstől kezdve megértették, hogy az ember soha nem ismerheti meg önmagát. Hogy ki is az ember azt csak Istentől tudhatja meg, s legjobb esetben alárendeli magát az Ő akaratának.

A görög gondolkodás az ember megismerésével kezdődik, s ennek alapján próbálja megérteni a teremtést. A Szentírás az ilyen embert bolondnak nevezi (Zsoltárok könyve 14,1). Ennek alapján a zsidók voltak a nagy meg nem alkuvók a történelem folyamán. Elhívtak és kiválasztottak (megszenteltek). Ez oda vezetett, hogy a világban gyűlöltekké lettek. A zsidó tudás a megszenteltség eszméjéből eredeztethető. Elválasztva más népektől, Istenhez tartozva, az Ő kinyilatkoztatott ígését megőrizve és továbbadva nemzedékről nemzedékre.

A második templom lerombolását követően a rabbik felismerték, hogy a száműzetésben élő nép megmaradásához szük-

ség van a tanulásra és a hagyományokra. Ezért kifejlesztették azt, amit nemzedékeken át tovább kell adni. Ez nem csak a Biblia szövegének ismerete és megőrzése volt, hanem ugyanolyan fontos volt az ige értelmének és céljának ismerete. A Talmud tanulmányozása, az *agadot* és *halachot* (vagyis: az ember miként járhat az Isten útján), olyan eszközök és lehetőségek, amelyek a történelem kezdetétől tanult bibliai látásmódot és igazságot nemzedékeken át tovább-

adják.

A rabbik által létrehozott rendszer egyik példája a bibliai ünnepek sora, amelyek az Isten tetteiről való megemlékezésre irányították a figyelmet, a zsidó emberek emlékeztetésére a történeteket. A hagyományok és rendelkezések, amelyek a kívülálló számára csak tehernek tűnnek, a legjobb utat jelentik a Biblia igazságának nemzedéki átörökítésére. A *mitzva* (konfirmálás), a mindennapok étkezési rendelkezései, az áldás kelyhéből való részesedés, és az ezt megalapozó bibliai történetek elmondása már a kisgyerekek számára is, az élő Isten jelenlétét hirdetik, és lehetővé teszik, hogy életük részévé legyen.

David Lazarus, Israel Heute
Ford. Csoma László

Pályázat

A Tornaljai Református Egyházközség pályázatot hirdet a Református Óvoda igazgatói állásának betöltésére 2022. március 1-jétől.

Az oktatásügyi államigazgatásról és az iskolai önkormányzatokról, valamint egyes törvények módosításáról és kiegészítéséről szóló 596/2003. sz. törvény 4. §-a és a és a közfeladatok ellátásáról szóló többször módosított 552/2003. sz. törvény 5§, valamint a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház közoktatásáról szóló 1/2000. sz. törvény értelmében

a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Tornaljai Egyházközség pályázatot hirdet a Református Óvoda, Kollárova u. 693/3., Tornalja székhelyű intézmény igazgatói állásának betöltésére 2022.március 1-től

Kvalifikációs feltételek:

A pedagógiai és szakvégzettségű alkalmazottakról szóló 138/2019 sz. törvény alapján megfelelő szakirányú pedagógiai végzettség

- minimum 5 év pedagógiai gyakorlat
- első atesztáció
- szlovák nyelv használata a hivatalos ügyintézésben

Egyéb feltételek:

- oktatási törvények ismerete
- erkölcsi feddhetetlenség, rendezett magánélet
- szervezői és kommunikációs készség
- a funkció betöltésének személyiségi és erkölcsi feltételei a keresztyén tanítás és erkölcs alapján
- református vallású és konfirmált egyháztagság

- katechetikai képzettség vagy ennek folyamatban lévő megszerzése előnyt jelent.

Benyújtáshoz szükséges dokumentumok:

- írásbeli jelentkezés a meghirdetett pályázatra
- a végzettséget és az első atesztációs vizsgát igazoló okirat hitelesített másolata
- igazolás a pedagógiai gyakorlatról
- erkölcsi bizonyítvány (3 hónapnál nem régebbi)
- szakmai önéletrajz
- az óvoda irányítására, fejlesztésére vonatkozó elképzelés (max. 1 oldal)
- a pályázó beleegyezése személyi adatainak felhasználására a személyi adatokról szóló 18/2018. sz. törvény alapján

A pályázatot kérjük **2022. február 11-ig** az alábbi címre eljuttatni:
Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Tornaljai Egyházközség
Šafáriková 1., 982 01 Tornaľa

A borítékra kérjük ráírni: „Pályázat-Óvoda” Ne nyissa fel!

A pályázókat írásban értesítjük a pályázat elfogadásáról, a meghallgatás helyéről és időpontjáról a meghallgatás előtt 7 nappal.

Ing.Dávid László s.k.
gondnok

Fazekas Ágnes s.k.
lelkipásztor

A Kárpát-medence reformátussága

Szarka Miklós kapta idén a Dizseri Tamás szeretetszolgálati díjat

A Bethesda Gyermekkórház újraalapítójáról elnevezett kitüntetést, a Dizseri Tamás szeretetszolgálati díjat – a gyermekgyógyász halálának évfordulója alkalmából – azok vehetik át, akik kiemelkedő szeretetszolgálati munkát végeznek, a gyógyító intézmény volt főigazgatójának lelkületével és példamutatóan szolgálják az elesett emberek ügyét. Az elismerést az alapító négy szervezet – a Magyarországi Református Egyház Zsinata, a Dunamelléki Református Egyházkerület, a Németajkú Gyülekezet Protestáns Fóruma és az MRE Bethesda Kórház Alapítvány – vezetőiből álló kuratórium évente egyszer ítéli oda. A díjat idén Szarka Miklós református lelkész, a Református Házasság- és Családsegítő Szolgálat megszervezője vehette át életművéért.

Az ünnepélyes díjátadót, immár 18. alkalommal, a Németajkú Református Gyülekezet Hold utcai templomában tartották.

Az ünnepség igei bevezetőjében Balog Zoltán református püspök, a Zsinat lelkészi elnöke a Bibliaolvasó kalauz napi igéje, a Mt 9,27–38 alapján arról beszélt, hogy a hegyi beszéd Jézusa csodálatos tanítása után elindult, és találko-

zott azzal a nyomorúsággal, amely az ember életét minden korban szorongatja. Jézus erre olyan választ tudott adni, amelyet „még sosem láttak”. Jézus áldozata nélkül nincs gyógyító erő. Nemcsak egy csodadoktorról van szó, aki megoldja mindenkinek a gondját, idejében érkezik, és jókor van jó helyen, hanem személyében a Bárány jön az embervilágba, aki a teljes gyógyítást az életének áldozatával végzi el. Az igeszakaszból kiemelte az aratók jelentőségét. Hozzátette: a mai napon őmiattuk vagyunk itt, őket ünnepeljük. A 21. századi keresztyénség jövője azon múlik, hogy gyógyító közösséggé tudunk-e válni, és tagjaink gyógyító közösséghez tartoznak-e.

A kuratórium döntését Bencze János, a Bethesda Kórház diakóniai igazgatója ismertette. Molnár János, a Zsinat presbiteri elnöke laudációjában méltatta Szarka Miklós életművét.

Szarka Miklós református lelkész köszöntő beszédében kiemelte: a díj nagyfokú bátorítás a számára, hogy munkáját tovább folytassa, bár a jelenlevők közül ő a legidősebb. Elmondta, az első benne felmerülő kérdés az volt, vajon kiérdemelte-e ezt a megtiszteltetést. Úgy fogalmazott, élete során sok mindent kért Istentől: kérte és megkapta, kérte és nem kapta meg, nem kérte, de megkapta. A Dizseri-díj az utóbbi közé tartozik. Méltatta munkatársait, akiket legszívesebben egytől egyig meghívott volna, hogy örömet megossza velük, mert ő mindössze egyetlen láncszem egy hosszú folyamatban. A díjazását felelős dön-

téshozók határozták el, ezért köszönetét fejezte ki.

A kitüntetett: Szarka Miklós református lelkész / Fotó: Todoroff Lázár

A díjátadót ünnepi konferencia követte „A család és ami mögötte van” címmel. Először Beneda Attila családpolitikáért felelős helyettes államtitkár előadására került sor „Egészséges család – és ami mögötte van” címmel. Kitért a nemzetpolitika legfontosabb kérdéseire, amelyek középpontjában az erős családok állnak, továbbá a társadalmi és egyéni egészség, a szolidaritás, és a nemzeti összetartozás. Ezután a jelenlevők a díjazott Szarka Miklós református lelkész előadását hallgathatták meg: a Biblia holisztikus emberképéről beszélt.

A rendezvényt a Bethesda Kórház Pszichoszomatikus részlegének főorvo-

sa, Hirsch Anikó gyermekpszichiáter zárta. Prezentációjában beszámolt a pandémia családokra gyakorolt kedvezőtlen hatásairól. A járvány következtében egyre több gyermek kerül pszichiátriára különböző mentális betegségekkel. Sok esetben maga a család válik megbetegítő tényezővé a bezártság, a folyamatos és állandó bizonytalanság miatt.

A Dizseri Tamás-díjat 2005-ben adták át először. A díj Melocco Miklós szobrászművész irgalmas szamaritánust ábrázoló kispasztikája.

Dizseri Tamás orvos, gyermekgyógyász a Szegedi Orvostudományi Egyetemen doktorált 1974-ben. Ezután 1980-ig a Pécsi Orvostudományi Egyetem Gyermekklinikáján dolgozott, majd Érden volt gyermekorvos 1989-ig. Megszervezte a gyermek-egészségügyi alapellátást, a fogyatékkal élő gyermekek napköziotthonát, Pest megye első családsegítő központját. 1989 és 1991 között Pest megye anya- és gyermekvédelmi, szociálisügyi főorvosaként dolgozott. 1992-ben a Református Egyház Bethesda Gyermekkórházának igazgatója, később főigazgatója lett. 1988–2000-ben a Gödöllői Családóvó Nyári Egyetem egyik szervezője volt, a Johannita Lovagrend tagja. 2002-ben Széchenyi-díjat kapott a gyermekgyógyászat területén végzett kiemelkedő munkájáért.

Weberné Zsikai Mária / www.reformatus.hu

Megemlékezés Árpádházi Szent Margitról Splitben

A spliti Szent Dujmó székesegyházban, a hagyományokhoz híven, 2022. január 18-án emlékeztek Árpád házi Szent Margit királylányról.

Ezen a napon a dalmáciai Magyar Egyesületet meglátogatta Soltész Miklós államtitkár úr, valamint Dr. Demcsák Csaba, Magyarország zágrábi nagykövete. A vendégek horvátországi látogatásának célja a tervezett Szent Margit emlékszobor jövőbeli felállításának megbeszélése, Klissza várának megtekintése, valamint a helyi Split-dalmát Megyei egyei (HMDK) Magyar Egyesület meglátogatása. Az államtitkár úr, többek között részleteiben kifejtette, meddig jutottak a szobor elhelyezése ügyében a helyi képviselőkkel, s hogy milyen kilátások vannak a jövőre nézve. Az egyesület tagjai szintén megosztották álláspontjaikat, re-

mélve, hogy a hosszú évek óta tartó tárgyalások eredményesek lesznek, és a Szent Margit szobor, valamint az emléktábla felkerül az őt megillető helyre, Klissza várába.

A megbeszélést, kellemes beszélgetést, ismerkedést és vendégséget követően került sor a Szent Dujmó székesegyházban a megemlékezéssel egybekötött misére, mely alkalmon don. Ante Mateljan, egyházkerületi előjáró horvát nyelven szolgált, a magyar nyelvű áhítatot pedig Bešlić Annamária tartotta. Ezúttal is Ivo Staničić, Magyarország spliti tiszteletbeli konzulja tette lehetővé, hogy együtt lehessen a közösség és 2015. óta magyar szó is elhangozhasson a mise keretén belül.

Ezen a hideg téli délutánon mintegy 25 gyülekezeti- és egyesületi tag imádko-

zott közösen magyar és horvát nyelven, elmélkedett az egyetlen dalmáciai magyar szent élettörténetén, hogy mint a mindennapokban csupán egy csipetnyi sóra van szükségünk az étel ízesítéséhez, úgy van szükségünk egy csipetnyi alázatra, mértékletességre, jóságra, türelemre, szeretetre..., hogy keresztyén magaviséletünknek eleget téve gyarapodjunk és gyarapítsunk értékekben, emlékekben, hitben, reménységben, szeretetben.

Ez a nap is egy remek lehetőség volt arra, hogy új ismeretségek kötéssenek, új történetek kezdődjenek, hogy felelevenedjen a történelem pár feledésbe merült részlete, hogy új lehetőségek szülessenek a jövőre nézve, áthidalva emberi macacsságot, keményszívűséget, hűtlenséget, félelmet... Adja az Úr, hogy az anyao-

szági-külhoni magyarok közötti kapcsolat tovább erősödjön, áldásokban bővelkedve épüljön. Úgy legyen!

Az alábbiakban a Szent Dujmó székesegyházban elhangzott áhítat szövege olvasható:

Áldást, békességet!

IV. Béla magyar király és Laszkarisz Mária bizánci császári hercegnő 9. gyermeke, Margit az Árpád-házi királyok uralkodásának talán legválságosabb korszakában – amikor ember ember ellen, nemzet nemzet ellen fordult, született meg 1242-ben Klissza várában. Margitot a szülei, Sámuel próféta hasonlatosságára, már születése előtt Isten kegyelmébe ajánlották az ország tatároktól való megszabadulása érdekében. 3 éves korában a veszprémi domonkos nővérek gondjaira bízta. A király, leánya részére, új kolostort építtetett a majd később róla elnevezett Margitszigeten, itt tett fogadalmat Margit 1254-ben.

Nagyon fiatalon, 28 éves korában halt meg, 1270. január 18-án. Boldoggá avatása már 1276-ban megtörtént, tiszteletét pedig 1789-ben hivatalosan is engedélyezték. 1943-ban XII. Piusz pápa szentté avatta. Ő számunkra azért kiemelkedően fontos, mivel Ő az egyetlen Split környékén született magyar szent.

Margit nevét, a tatárok előli menekülés közben meghalt nővére-, valamint a 14 segítő szent között lévő Antiochiai

Szent Margit után kapta. Napjait munkában, éjszakáit imádságban töltötte. Őt tartják az ifjúság védőszentjének, s többek között békességszerzőként is tisztelik. Azonban nem csak a kibékülés, de a békesség megtartása is fontos volt számára. Rengeteg fizikai és lelki áldozatot hozott azért, hogy az emberek közötti megértést támogassa. Gyakran eszébe forgatta az Ő nemzetének történetét és életét, szívén viselte felebarátai gondjait, állhatatossággal és szelídséggel szolgált és vigasztalt. Életútját követve sokat tanulhatunk az alázatosságról, önzetlenségről, hűségről, mértékletességről, buzgóságról, szeretetről, mely értékek nélkül

nak előnyei, de hátrányai is. A sok kötelesség között elfelejtünk „megállni egy szóra”. A sok rohanás mellett/után/között el kellene különítenünk egy kis időt a lelki megnyugvásra is, hogy a fent említett fogalmakat jelentésük valódi mélységében átgondoljuk, megpróbáljuk kivetíteni a saját életünkre, s ezen fogalmaknak egy jól bevált törzshelyet biztosítunk mind szívünkben, mind lelkünkben.

Kérjük Urunkat, hogy áldjon meg bennünket alázattal, békességes szeretettel egyénileg és közösségünkben is. Kérjük, hogy segítsen bennünket, adjon erőt és keresztyéni lelkületet, lehetőséget, hogy itt Horvátországban is megőriz-

nem lehet igazán megállni a jó Isten színe előtt sem, s valljuk meg, a tükör előtt sem...

A mindennapi életben vívott harcaink mindegyike egy-egy külön-, és különleges küldetés. Akár az anyaországban, akár itt, Dalmáciában. Néha menekülés, néha elfogadás, néha beolvadás, küzdelem, áldás és átok, viszont valami soha nem szabad, hogy legyen: ez pedig a közömbösség.

Margitra, mint példaképre kellene tekintenünk, aki sokkal nehezebb időben született, akinek sokkal keményebben kellett helytállnia, mind hitbeli, mind nemzeti, családi téren. A mi modern világunkban sem egyszerűbb, sem a családuk- sem a hivatásunk terén. Minden felgyorsult, melynek természetesen van-

zük magyar hagyományainkat, nyelvünk-, hitünk- és kultúránk kincseit, közösségünk ne fogyatkozzék, hanem gyarapodjon. Kérjük, hogy soha ne szűnjünk meg Ő hozzá imádkozni, az Ő segítséget kérni, Benne megnyugvást találni és reménységgel, szeretettel telve élni, munkálkodni.

Büszkék vagyunk Margit emlékére, s bízunk benne, hogy a jövő nemzedéke számára is fontos lesz a magyar történelem egyéniségeinek s eseményeinek megismerése, megismertetése. Kérjük a Mindenhatót, hogy adjon nemzetünknek mindenkor hitben, és az Ő törvénye szerint élő vezetőket, akiknek szolgálata által gyarapodik és erősödik nemzetünk, békében élve a környező népekkel. Ámen

Csoma Annamária

A BORUM-ra február 13-ig lehet jelentkezni

Újra személyes jelenléttel rendezik meg a Kárpát-medencei Szőlészek és Borászok Fórumát. Ezúttal Alsóörs és Felsőörs ad otthont a rendezvénynek, március 4-6. között. A BORUM-on szakmai előadások és kapcsolatépítés

mellett borok versenyeztetésére is van lehetőség: a győztesek közül szakmai zsűri választja majd ki a Magyarországi Református Egyház (MRE) idei hivatalos borát.

A Kárpát-medencei Református Szőlés-

észek és Borászok Fóruma 2013-ban indult útjára. Azóta minden találkozót más-más történelmi borvidéken rendeztek meg. Ebben az évben március 4-6. között, a Balatonfüred-Csopaki borvidékbe tartozó Alsóörsre és Felsőörsre

várja a résztvevőket a szervező Református Közéleti és Kulturális Alapítvány (RKK).

A háromnapos esemény szakmai előadásokkal, valamint a fehér-, rozé-, és vörösborkok versenyével telik; a Kovács Pál vezette szakmai zsűri ebben az évben is kiválasztja az MRE és az RKK hivatalos borait. Ez utóbbiak a kistermelők forgalomba hozatali engedély nélküli termékeiből kerülnek ki.

– A BORUM kiváló szakmai fórum és magasan jegyzett zsűrivel lebonyolított borverseny, azonban ezenfelül más célja és lényege is van – tájékoztatott Zila Gá-

bor, az RKK ügyvezetője. – A szakmaikon kívül a lelki szempontok is megjelennek. Az Istenre figyelés, Isten előtt megállás a BORUM egyik lényegi pontja. A mezőgazdaságban dolgozó, természetnek kitett ember hálás azért, amit egy-egy esztendő végén megkap, ennek közös megélését teszi lehetővé a református szőlészek és borászok találkozója – fogalmazott Zila Gábor.

A március elején rendezendő BORUM-ra mind résztvevőként, mind versenyzőként február 13-ig lehet jelentkezni, az itt megnyíló regisztrációs felületen. A jelentkezéssel kapcsolatos további információkat keresse az RKK oldalán.

A Református Gasztrokulturális Programok kiemelt célja, hogy összekösse a Kárpát-medencében élő református élelmiszer-termelőket, szakmai és baráti közösséget építve ki köztük, megismeretve őket egymással, az eseménynek helyet adó régióval és az ottani gyülekezetekkel.

E programokhoz jelenleg három nagyobb esemény tartozik, melyet évről évre megrendeznek: a tavaszi BORUM és az őszi Református Ízek Találkozója mellett még a termésért hálát adó istentiszteletre is várják a résztvevőket.

reformatus.hu

VILÁGOLDAL

Hitről hívóknak

ILYEN SEM VOLT MÉG: KÍNA VALLÁSI ATLASZA 2022

150 ablak Kína vallási életére

Atlas of Religion in China: Social and Geographical Contexts - Kína vallási atlasza: társadalmi és földrajzi összefüggések

150 térképpel jelent meg nemrég az az egyedülálló kiadvány, ami a digitális csúcstechnológia kommunista Kínájában mutatja be, láttatja a vallási élet különféle formáit. Lehet okoskodni arról, hogy ez valójában propagandaanyag a vallásszabadság kínai modelljéről (jóllehet külföldi, nyugati kiadó jelentette meg), s így nyilván nem teljesen elfogulatlan kiadvány. De ennél a fanyalgásnál nagyságrendileg fontosabb, hogy végre valóság közeli összképet kapunk arról, hogy a Nagy Fal mögött valóban pezsgő, nem sorvadó, hanem ellenkezőleg fellendülő vallási élet jellemzi a mindennapokat.

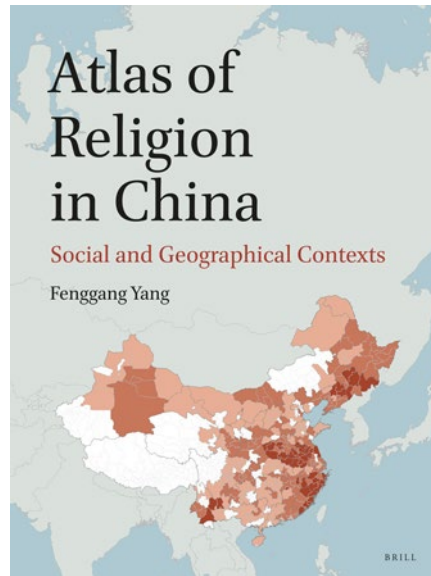
A kínai hagyományos vallások újjáéledésének sebessége és mértéke, valamint új spirituális mozgalmak gyors ütemű megjelenése az elmúlt évtizedekben mára megnehezíti, hogy a tudósok naprakészek maradjanak a kínai társadalmon belüli vallási átalakulásokról.

Ez az egyedülálló atlasz madártávlatból mutatja be a mai kínai "vallási tájat". Több mint 150 színes térképen és hat különböző esettanulmányban térképezi fel Kína főbb vallásainak – a buddhizmusnak, a keresztyénségnek (protestáns és katolikus), a taoizmusnak és az iszlámnak – hivatalosan bejegyzett helyszíneit nemzeti, tartományi és megyei szinten. Az atlasz felvázolja a konfucianizmus, a népi vallás és a Mao-kultusz körvonalait is. Továbbá leírja Kína fő vallásainak főbb szervezeteit, hiedelmeit és rituáléit, híveik társadalmi és demográfiai jellemzőit. Ez az atlasz több vallást egymás mellé helyezve a népszámlálások, felmérések és terepmunkák során nyert legújabb minőségi, mennyiségi és térbeli adatokat használja fel, hogy átfogó áttekintést nyújtson a vallás(ok)ról a mai Kínában. A hozzáértők egységes véleménye: ez a vallásföldrajzi atlasz alapvető forrás a kínai vallás(ok) és a társadalom minden kutatója, tudósa és az ifjúság számára - olvassuk a sanghaji *China Christian Daily* keresztyén napilap online cikkében.

Háromféle „vallási piac” a mai Kínában

A könyvet szerkesztő, s anyagait részben felkutató Yang Fenggang professzor új műve bemutatóját 2021 december 18-án

tartották online. Ezt az atlaszt megjelenése után a kritikusok jó része **példa nélküli alkotásnak** tekinti. A Brill Publishers által eredetileg 2018-ban megjelent könyv digitális változata már elérhető.

Ez az angol nyelvű atlasz, amelyet Yang professzor és csapata állított össze a Purdue Egyetem vallási és globális keleti kutatóközpontjában, több mint 150 térképet, Kína vallásainak áttekintését,

Írja Dr. Békefy Lajos

valamint 31 tartomány vallási összetételének elemzését kínálja. Yang professzor, aki a *Review of Religion and Chinese Society*-nek (A vallás és a kínai társadalom szemléje) c. folyóiratnak is alapító szerkesztője, megemlítette, hogy az atlasz hat összetevőt tartalmaz: *hiteles adatok; elméletek és kategorizálás; bemutatkozások és ismertetők; színes térképek; diagramok; és fotók.*

A szociológia professzora szerint a könyvben felhasznált adatok többsége a Kínai Statisztikai Hivatal által 2004-ben lezajlott Országos Gazdasági Összeírásból származott. A népszámlálásnak alávetették az összes, gazdasági tevékenységet is folytató vallási szervezetet. Az első ilyen reprezentatív kötetben összesen *öt legális vallás (buddhizmus, iszlám, protestantizmus, taoizmus, katolicizmus) 72 887 helyszíne szerepel.* A forrásadatok közé tartozik a Horizon-Key által végzett 2007-es kínai spirituális életfelmérés (CSLS), a 2010-es kínai általános társadalmi felmérés (CGSS), és a 2010-es országos népszámlálás, s más terepvizsgálati adatok. *„Az összeírásokból származó adatok mérvadók, de a Kínában bejegyzett vallási szervezetekre korlátozódnak. A földalatti vallási helyszínekre vagy a tajvani, hongkongi vagy makaói vallási helyszínekre nem vonatkoztak a népszámlálások”* – mondta Yang professzor.

A könyv áttekintést nyújt a teljes vallási kínálatról, „piacról” országos szinten. Yang professzor *„hármass piaci” elmélete* Kínában minden vallási szervezetet három színben helyez el. A *„vörös” piac* az öt kínai legális vallás jogi szervezetére utal, és mindegyik valához részletes ábrákat, térképeket és elemzéseket mellékel. A *„szürke” piac* a „fél legális vallásokat” szemlézi, például a konfucianizmust és a protestáns házi gyülekezeteket, közösségeket. A *„fekete” piac* pedig az illegális vallásokat térképezi fel. Ennek az atlasznak a célja a kortárs kínai vallási táj valódi reprezentációja, szociológiai és földrajzi megközelítésekkel elemelve.

Igaza lett Peter Berger prognózisainak

A könyvbemutatót több, különböző tudományág tudósa is megjelent és fel szólalt. He Guanghu professzor megjegyezte, hogy a vallás az emberi földrajz nélkülözhetetlen része. A kínai Renmin Egyetem filozófia- és vallásprofesszora-ként több vallásföldrajzi tanulmányt szorgalmazott a vallással kapcsolat-

ban. Dr. Paulos Huang, a Helsinki Egyetem Vallástudományi Tanszékének adjunktusa azt javasolta a jelenlétőknek, hogy a jövőbeni kutatások során figyelembe lehetne venni a Kínában uralkodó szekuláris vallásszerű elemeket, például azt, hogy a politikai szemináriumokon mind gyakrabban történik beható biblia tanulmányozás.

Évtizedekkel ezelőtt, a '90-es években Nyugaton egymás után születtek meg azok a vallásszociológiai prognózisok, trendvázlatok, melyek szemben mindenfajta szekularizációs, elvilágiasodást jövendőli tendenciával arról szóltak, hogy a 21. század valójában a nagy világvallások, közöttük a kereszténység szükségszerű és robbanásszerű megerősödését hozza. Egyetemi kutatóintézetek nyitak meg a Harvardon, Münsterben, sőt még Belgrádban is, s másutt, ahol nagy kutatói bázissal kezdtek el vizsgálni a fogyasztói társadalom léleksziváritó körülményei között az élet értelmét adó, valódi lelki támaszt és orientációt kínáló ősi, *nagy vallások neoreneszánszának* egyre gyakoribb jeleit. Peter Berger, aki az általa a 60-as években erősen propagált szekularizációs tézist 1992-re teljesen megcáfolta empirikus vallásszociológiai elemzéseivel, kerek-perc kimondta: *a 21. század a vallásosság – nota bene a hit – soha nem látott újjáéledését hozza, nem csak a fogyasztói társadalom egydimenziós, „szellemtelen” jellege, hanem a digitális világ emberi lényegét eltakaró személyiségmechanizáló veszélyei miatt is. És lám, a totális digitális megfigyelés, a társadalmi-állampolgári kreditrendszer életbe léptetett, hatalmi kiberkontrollt gyakorló Kínában megjelent a spirituális kontraigény megkerülhetetlenségét bizonyító atlasz.* Ki gondolta volna, hogy mára Kínát sorolják a világon harmadik-negyedik helyre a kereszténynek számát illetően. Számuk egyes becslések szerint eléri a 120-130 (más vélemények szerint a 150-160) milliót. Nagyobb részük protestáns, akik közel 60 000 templomban, imaházban gyakorolják hitüket a hatalmas országban. Érdemes lesz behatóbban is foglalkozni a meglepetések birodalmával keresztényen hitéleti szempontból is. Ahol ugyan antropológiai sajátosságként ugyan ferde szemmel néznek a hívőkre is, mégis egyre komolyabban (kénytelen-kelletlen) számolnak jelenlétükkel. Ehhez nagyszerű kulcs, illusztráció ez az új, egyedi atlasz 150 térkép-ablakával. Fon-

tos lesz a későbbiekben egyik-másikon betekintenünk a kínai valóságba...

Továbbvezető irodalom

Dr. Békefy Lajos-Dr. Birkás Antal (szerk.), Napjaink dilemmái - Protestáns válaszok, Bp., 2015, dr. Békefy L., Világvallások jövője - a jövő világvallásai; felvirágzás vagy végküzdelem? 217-252. oldal

Békefy Lajos-Birkás Antal, Protestáns szociológia, Komárom, 2017., dr. Békefy L., Az integrált protestáns felelősség-alkalmazása a világvallások neoreneszánszának, a szekularizációnak és a vallási versenyfutásnak a területén, 160-204. oldal

BIBLIAOLVASÓ

vezérfonál

Március

1. K.	1Sám 16	Mt 17,24-27
2. Sz.	1Sám 17,1-25	Mt 18,1-5
3. Cs.	1Sám 17,26-58	Mt 18,6-10
4. P.	1Sám 18	Mt 18,11-14
5. Sz.	1Sám 19	Mt 18,15-20
6. V.	1Sám 20,1-34	Mt 18,21-35
7. H.	1Sám 20,35-42	Mt 19,1-12
8. K.	1Sám 21	Mt 19,13-15
9. Sz.	1Sám 22,1-10	Mt 19,16-26
10. Cs.	1Sám 22,11-23	Mt 19,27-30
11. P.	1Sám 23,1-12	Mt 20,1-16
12. Sz.	1Sám 23,13-28	Mt 20,17-19
13. V.	1Sám 24	Mt 20,20-28
14. H.	1Sám 25,1-17	Mt 20,29-34
15. K.	1Sám 25,18-44	Mt 21,1-11
16. Sz.	1Sám 26	Mt 21,12-17
17. Cs.	1Sám 27	Mt 21,18-22
18. P.	1Sám 28	Mt 21,23-27
19. Sz.	1Sám 29	Mt 21,28-32
20. V.	1Sám 30,1-15	Mt 21,33-46
21. H.	1Sám 30,16-31	Mt 22,1-14
22. K.	1Sám 31	Mt 22,15-22
23. Sz.	2Sám 1,1-16	Mt 22,23-33
24. Cs.	2Sám 1,17-27	Mt 22,34-40
25. P.	2Sám 2,1-11	Mt 22,41-46
26. Sz.	2Sám 2,12-32	Mt 23,1-12
27. V.	2Sám 3,1-21	Mt 23,13-28
28. H.	2Sám 3,22-39	Mt 23,29-36
29. K.	2Sám 4	Mt 23,37-24,2
30. Sz.	2Sám 5,1-16	Mt 24,3-14
31. Cs.	2Sám 5,17-25	Mt 24,15-22

Unalmas Biblia?!

Hittanórákon gyakran látom a diákok szemében a nehezen palástolt ijedelmet a Biblia láttán. Vastag könyv, sok törvény, szabály, több ezer éves szöveg... Talán ott lappang, mélyen belül, a kérdés, hogy ezt most tényleg mind el kellene olvasni? Régi, történelem, száraz... Egyébként is, a világ ma már másképp működik, és a tudomány már annyi mindent elért és megváltoztatott...

Nem vitatom, a Biblia nem könnyű olvasmány. Viszont nem unalmas. Főleg a mai világban, amikor már régészeti leletek és történeti tények igazolják a leírtakat. A tudomány pedig szintén alátámaszt bizonyos dolgokat, amelyekről a Szentírás beszámol.

Minden bizonnyal, ti is találkoztatok olyan nézetekkel az interneten, hogy a Föld talán mégis lapos. Bár Ferdinand Magellán, Columbus Kristóf és társaik éppen azért keltek útra, hogy bizonyítsák a Föld kerekességét (s közben véletlenül felfedezvén az amerikai kontinenst), 1956-ban például egy Samuel Shenton nevű ember mégis létrehozta a Lapos Földkutató Társaságot az angliai Dover-ben, azonban annak idején ezt amolyan brit excentricizmusnak (különködésnek) tartották. A 2000-es évek elején, az internet térhódításával, újra felütötte fejét ez a nézet, csak Brazíliában például, a lakosság 7%-a, azaz 11 millió (!) ember hisz abban, hogy a Föld lapos. Nem beszélve az Amerikai Egyesült Államokról, ahol teljes komolysággal terjesztik az álhíreket és hamis információkat, melyekkel milliókat vezetnek félre. Ezt is meg lehet tenni azokkal, akik nem

használik az eszközt, alábecsülik a műveltség és tudományok fontosságát.

És most térjünk vissza az ősi régi könyveket összefoglaló Szentíráshoz. Azokban az időkben, amikor a görög (hellén) hiedelem szerint, a Földet egy istenség hordozta a vállán, vagy más népek szerint, egy hatalmas állat tartotta a Földet a magasba, esetleg egy hatal-

hogy a Föld egy kerek test az ég közepén, ezért nincs szüksége levegőre vagy hasonló erőre, hogy támaszt képezzen."

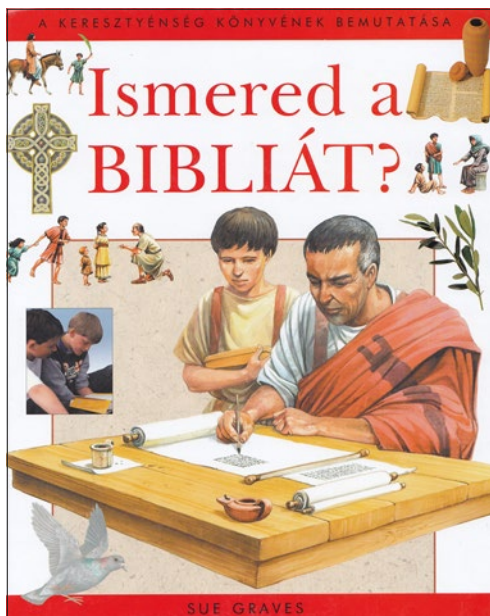
A Kr. e. nyolcadik században keletkezett Ézsaiás könyve azonban már jóval korábban ezt írja: „Hát nem tudjátok és nem hallottátok-é, hát nem hirdettetek néktek eleitől fogva, hát nem értettétek-é meg a föld fundamentumait? Ki ül a föld kerekéje fölött, amelynek lakói mint sáskák előtte, ki az egeket kiterjeszti mint egy kárpitot, és kifeszíti, mint a sátort, lakásra;“ (Ézsaiás 40:21-22).

Ézsaiás könyve más helyen is gömbként gondolkodik a Földről: „Egy csomóba göngyölítve becsomagol, és labdaként hajít egy igen tágas földre.“ (Ézsaiás 22:18a)

A Bibliáról ezért elmondhatjuk, hogy korát megelőzve, modern elveket vallott. Bár a mai napig kutatásokkal próbálják megcáfolni a benne foglaltakat, gyakran megdöbbenve csóválják a fejüket a tudósok és régészek, amikor újabb bizonyítékok kerülnek elő az ásatások során, melyek által a leírt szó élő, Lélekben és történelmileg és tudományosan igazolt valóságos Igévé válik.

Ezért ne féljünk a Szentírást kezünkbe venni, és tanulmányozni. Ne féljünk akár kérdezni és kételkedni, mert az Úr ősidők óta az igazságot tanítja az Ő népének. Ő nem akarja, hogy mi lelki sötétségben, tudatlanul éljünk. Fogadjuk el az Ő biztatását, és csodálkozzunk rá újra a világra, az Ő teremtésére, megújult hittel és bizalommal.

Györky Szilvia

mas, óceánban úszó lemez (Mezopotámia), Krisztus, (tehát időszámításunk) előtt 3-5. században, Jób könyvében feltűnik ez a mondat: „Ő terjeszti ki északot az üresség fölé és függeszti föl a földet a semmiség fölé.“ (Jób 26:7)

A görög filozófusok (Erasztotenesz, Arisztotelész, Pythagorasz) Kr. e. 500 körül kezdték fejtegetni azt a nézetüket, mely szerint a Föld gömbölyű. Plato kijelentette (Kr. 427-347): „Meggyőződés,

A Református Újság színesben történő megjelenését a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Kulturális és Közművelődési Központjának közreműködésével Magyarország Kormánya támogatta. Azonosítószám: BGA/123/4/2021

Református Újság

Gyülekezeti tájékoztató

Kiadja a Lónyay Gábor Polgári Társulás • Cím: Dereglyő 216, 076 74 Dereglyő, IČO/reg.szám: 31256732 • Nyilvántartási szám: EV 5612/18, ISSN: 2585-8491

Megjelenik havonta. Kereskedelmi forgalomba nem hozható. • Terjeszti a Dereglyő-i Református Keresztyén Gyülekezet

Szerkesztőség: főszerkesztő: Csoma László, szerkesztők: Csoma Annamária, Györky Szilvia, Kraus Viktor, kárpát-medencei tudósítóink: Fábián Tibor, Szenn Péter

Szerkesztőség címe: 076 74 Drahňov-Dereglyő 216, Tel.: 056/63 953 96, Mobil: 0908 035 094, E-mail: ladislavcsoma@gmail.com vagy csomalaszlo@centrum.sk

Nyomda: Marián Györky - MS PRINT